

# Farmaceutické konzultácie v oddelení výdaja pre verejnosť

PharmDr. Valková Katarína

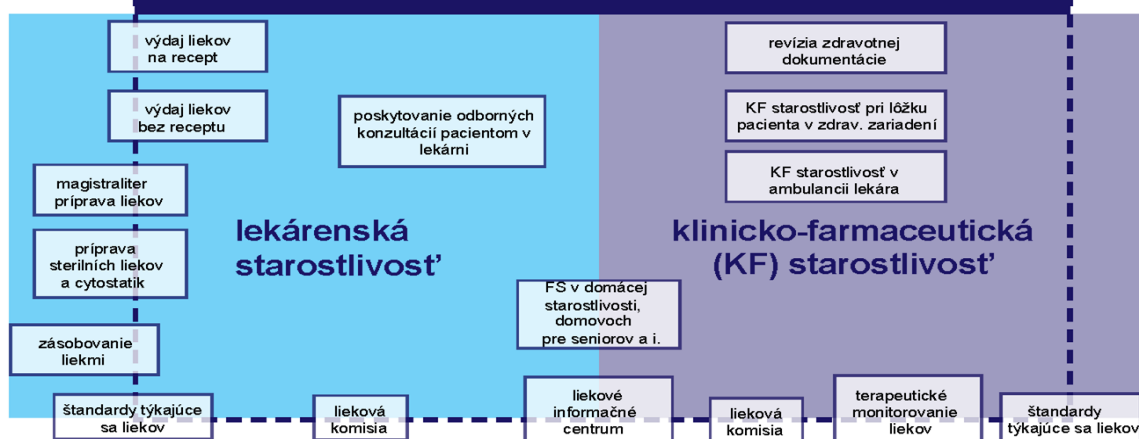
PharmDr. Slimáková Ľubica, MPH

PharmDr. Hrivnáková Andrea

PharmDr. Tarbajová Zuzana

PharmDr. Erik Puchoň, PhD.

## FARMACEUTICKÁ STAROSTLIVOSŤ (FS)



Vlček, J., a iní. 2016. Koncepcie oboru klinická farmacie I., vzdelávaci časť. 2016, Zv. Supplementum, s. 1 - 24.

## Príklady

- Liekové interakcie
- Podpora redukcie hmotnosti
- Screening DM a starostlivosť o diabetických pacientov
- Poradenstvo a starostlivosť o pacientov s Alzheimerovou chorobou
- Odvykanie od fajčenia

## Príklady zo zahraničia

- Očkovanie proti chrípke vo verejnej lekární
- Testovanie na prítomnosť protilátok proti hepatitíde C
  - cieľová skupina - drogový závislí
- „New medicine service“
  - adherencia u pacienta s chronickými ochoreniami pri predpísaní novej liečby
- Hojenie rán
- Výber stomických pomôcok

## Proces poskytovania farmaceutickej konzultácie

- Zhodnotenie pacienta a jeho farmakoterapie
- Identifikácia, riešenie a prevencia liekových problémov
- Sledovanie pacienta
- Edukácia pacienta a komunikácia

## Prínos farmaceutických konzultácií

- Zlepšenie adherencie k liečbe
- Zníženie výskytu opakovaných hospitalizácií
- Identifikácia nevhodného predpisovania liekov určitej skupine pacientov (napr. starší pacienti)
- Analýza potenciálnych liekových interakcií
- Kontrola správneho dávkovacieho režimu

## Farmaceutické konzultácie v oddelení výdaja pre verejnosť

- Iniciatíva farmaceutov UNB lekárne Kramáre
- Odd. výdaja nemocničnej lekárne pre verejnosť, kde sa farmaceuti podieľajú na farmaceutickej starostlivosti
- **Projekt - Podporou adhérencie k zlepšeniu zdravia**

## Informačný leták

Farmaceutické konzultácie

 **LEKÁREŇ UNB**  
KRAMÁRE



### Absolvujte odbornú konzultáciu s lekárnikom

Pomôžeme vám zorientovať sa v užívaných liekoch, najmä ak užívate väčší počet liekov súčasne.

#### Prineste si

Zoznam užívaných liekov  
Lekárske správy  
Laboratórne výsledky

#### Poskytneme vám

Dôverný rozhovor  
Pisomné poučenie

#### Dozviete sa

Na akú diagnózu je liek určený.

Ktoré súbežne podávané lieky sa spolu vzájomne ovplyvňujú.

Ako dôležitý je časový odstup pri užívaní liekov, ktoré sa vzájomne ovplyvňujú.

Dôležitosť špeciálnych upozornení – užívať lieky nalačno alebo po jedle, akým potravinám sa vyhnúť.

Prečo sa liek nesmie svojvoľne vysadzovať a čo môže spôsobiť jeho náhle vysadenie.

Ktoré lieky sa neodporúča vkladať do dávkovača.

Aké voľnopredajné lieky a výživové doplnky sú/nie sú vhodné pri užívaní liekov na konkrétnu diagnózu.

#### Objednajte sa

Lekáreň UNB Kramáre, Limbová 5, 83305 Bratislava

Osobne: 7:30 - 15:00 Telefonicky: +421 2 5954 2463 Emailom: [lekaren.kramare@unb.sk](mailto:lekaren.kramare@unb.sk)

## Žiadosť o služby pre liekové poradenstvo I

Dátum:

Meno a priezvisko:

Pohlavie:

Rodné číslo:

Kontakt (číslo/email):

## Žiadosť o služby pre liekové poradenstvo II

**Zoznam užívaných liekov, vitamínov, minerálov, doplnkov, čajov a podobne:**







Zenon 10/40 mg tbl	0 - 0 - 1
Co-Valsacor 160/12.5 mg tbl	1 - 0 - 1/2
Milurit 300 mg tbl	1 - 0 - 0
Aspirin Protect 100 mg tbl	1 - 0 - 0
Magnosolv sach	1 - 0 - 0
Koenzým Q10 60 mg cps	p. p.
Omega-3 masťné kyseliny 700 mg cps	p. p.

## Žiadosť o služby pre liekové poradenstvo III

Máte vysoký cholesterol a/alebo iné zvýšené tuky v krvi?	áno	nie
Máte zvýšený cukor v krvi?	áno	nie
Liečili ste sa v minulosti, alebo liečíte sa v súčasnosti na nádorové ochorenie?	neuvádza	
Máte problémy s obličkami?	áno	nie

## Farmaceuticko-terapeutické zhodnotenie liečiv

Odporúčaná schéma dávkovania liekov na lekársky predpis, liekov bez lekárskeho predpisu a doplnkov výživy

 LIEKY (ÚČINNÁ LÁTKA)	 RÁNO	 OBED	 VEČER	 POZNÁMKA	 ZÁVISLOSŤ OD JEDLA
<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>

# Dotazník o prínose liekového poradenstva

## Aký bol dôvod Vašej návštevy, resp. záujmu o liekové poradenstvo?

1. vysoký počet užívaných liekov
2. zložité alebo neúplné informácie o správnom užívaní liekov
3. správne užívanie liekov spolu s jedlom

## Ako ste sa dozvedeli o službe?

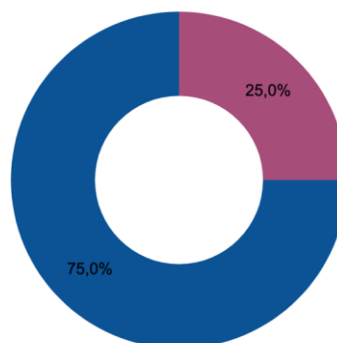
1. pri výbere liekov (lekárnik Vás o službe informoval priamo, keď ste si vybrali Vaše recepty)
2. o službe Vás informoval lekár
3. o službe Vás informoval známy, ktorý službu liekové poradenstvo využil
4. o službe ste sa dozvedeli iným spôsobom - popíšte ako:

.....

## Štatistika I

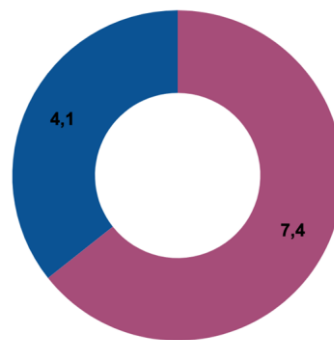
Vzorka pacientov	12
■ Muži	9
■ Ženy	3

Vek pacientov - medián 54  
Počet pacientov  $\geq 65$  = 3



## Štatistika II

ID pacienta	Lieky na recept	Doplnky výživy
1	4	5
2	4	9
3	3	2
4	5	2
5	3	1
6	10	1
7	2	10
8	4	3
9	18	8
10	2	0
11	12	7
12	22	1
Priemer	7,4	4,1



## Dotazník o prínose liekového poradenstva

**Zaznamenali ste nejaké zlepšenie zdravotného stavu od dodania služby?**

7 (58 %) pacientov zaznamenalo zlepšenie zdravotného stavu.

**Ako ste boli celkovo spokojní so službou liekové poradenstvo?**

3 (22 %) pacientom pomohla konzultácia lepšie pochopiť užívanie liekov.

8 (64 %) pacientov sa dozvedelo informácie, ktoré im pomáhajú pri každodennom užívaní liekov.



## Najčastejšie diagnózy

8 /12 pacientov – **obezita**

1 /12 pacientov – anxieta

1 /12 pacientov – CKD 4b

1 /12 pacientov – poradenstvo ohľadom  
doplňkov výživy

1 /12 pacientov – gastroezofagiálny  
reflux

## Najčastejšie diagnózy

8 /12 pacientov – **obezita**

**metabolický syndróm**

abdominálna obezita

↑ TAG

↓ HDL

TK ≥ 130/85 mmHg

glykémia nalačno  
viac ako 5,6 mmol/l

## Najčastejšie diagnózy

**Poruchy metabolizmu lipoproteínov –  
8 /12**

užívanie – statín alebo fibrát

**Hypertenzia II stupňa – 9 /12**  
160 – 179/100 – 109 mmHg

**Trombóza DK a CMP – 5 /12**

**Inzulínová rezistencia – 5 /12**

## Kazuistika I

Muž – 50 rokov

**Dg** - inzulínová rezistencia, E78, E79, I10

**AST: 3,38 /0,2-0,55  $\mu$ kat/l/**

**ALT: 1,92 /0,13-0,58  $\mu$ kat/l/**

**GGT: 2,55 /0,00-0,66  $\mu$ kat/l/**

**Lieková analýza**

bisoprolol a amlodipín 5 mg/5 mg  
atorvastatín 80 mg a fenofibrát 215 mg

**Dôvod návštevy**

obezita, pacient nechce užívať lieky na  
cholesterol

užíva množstvo čajov a doplnkov výživy na  
detoxikáciu - pýr, púpava, lopúch, pestrec

## Odporúčania I

CEG clinical Effectiveness  
group – clinical-guidance

Odporúčam konzultovať vysadenie atorvastatín 80 mg a fenofibrát 215 mg.

Pacient schudol 35 kg od februára.

TAG: 1,18 mmol/l  
CHOL 3,80 mmol/l

**Ďalšia možnosť – odporúčam konzultovať - vysadiť fenofibrát 215 mg a upraviť dávku atorvastatín 80 mg na dávku 20mg (redukcia atorvastatínu).**

Navrhované zmeny v liečbe odporúčam konzultovať s lekárom prvého kontaktu alebo so špecialistom (INT).

Pacient objednaný v UNB poliklinike na interné vyšetrenie.

Spolupráca s lekárom – internistom.

## Kazuistika II

Žena - 22 rokov

Dg- obezita  
hypovitaminóza D3  
respiračná arytmia  
elevácia TK  
postcholecystektomický syndróm  
sideropénická anémia

**Lieková analýza**

Muconasal sprej, Silver Eunike cps

**Dôvod návštevy**

porucha menštruačného cyklu,  
“nasivinizmus”

“zlé pečenevé testy” a hypertenzia?

## Odporúčania II

Odporúčam pravidelné kontroly hodnôt krvného tlaku v domácom prostredí.

### **Euniké Silver**

Neodporúčam užívať - zložkou prípravku je extrakt z rastliny Šišiak bajkalský (*Scutellaria baicalensis*), ktorý je pri dlhodobom užívaní spájaný s rizikom **hepatotoxicity**.

### **Muconasal plus**

Odporúčam postupne znižovanie dávky až postupne úplne vysadenie.

## Odporúčania II

### **Esenciálne fosfolipidy**

Odporúčam užívať celé nerozhryzené spolu s jedlom v dávke 2-2-2.

**Kontrola pečeňových testov**  
u lekára prvého kontaktu  
(Rx: silymarín 150 mg 2 - 0 - 2 tbl).

**AST: 0,63 /0,2-0,55  $\mu$ kat/l /**

**ALT: 0,99 /0,13-0,58  $\mu$ kat/l/**

## Záver I

Naším pilotným projektom a jeho výsledkami, sme jednoznačne preukázali, že **pracovať na poskytovaní služby vo forme liekového poradenstva má zmysel a opodstatnenie.**

Zistili sme, že službu možno cieľiť nielen na starších pacientov, ale na všetkých pacientov s vyšším počtom užívaných liekov. Pri bežnom expedovaní liekov sme schopní poskytnúť pacientovi povinné dispenzačné minimum, čo ale, ako ukazuje prax, nestačí.

Preto náš projekt poskytovania liekových konzultácií týmto nekončí, **v ponúkanej službe budeme ďalej pokračovať a podľa aktuálnych možností a dopytu ju aj rozširovať.**

Vysoká spokojnosť pacientov s poskytnutou službou tiež poukazuje na to, že rozšírenie farmaceutickej starostlivosti v lekárnach, vo forme liekového poradenstva má pre pacientov **pozitívny prínos**. Zároveň môže byť dôležitou súčasťou **podpory zdravia zo strany štátnych orgánov.**

## Záver II

K jej širšej realizácii v rámci verejných lekární je potrebné zabezpečiť náležitú podporu štátnej správy. Hlavne ide o zavedenie **financovania farmaceutických služieb**, nielen prostredníctvom marže na lieky, ale tak ako aj u iných zdravotníckych pracovníkov, prostredníctvom **úhrady za odborný výkon liekového poradenstva.**

Uvedená investícia by priniesla **zvýšenie bezpečnosti pacientov v súvislosti s farmakoterapiou, úsporu nákladov na lieky a v neposlednom rade v zlepšenie zdravotného stavu obyvateľstva.**

Ďakujem  
za pozornosť

